

Kontokki
Akonlahti
Hämäläinen/Bogdanov

Kivijärven **Hämäläisen eli viralliselta nimeltään Bogdanovin** suku on vuonna 1894 tallennetun muistitiedon mukaan tullut Suomesta. Jo 1500-luvulla Hämäläisiä asui kaikkialla Savossa, lähes jokaisessa Viipurin Karjalan sekä Käkisalmen läänin pitäjässä, seuraavalla vuosisadalla nimeä esiintyy myös Pohjanmaalla. Kainuuseen Hämäläisiä saapui vuosien 1604-1617 välisenä aikana. Kirkisen mukaan **venäläinen sn. Bogdanov merkitsee ”Jumalan antama” ja nimeä käytettiin toisinaan aviottomista lapsista.**¹

Ja nuo häätävät ovat niin juurtuneet kansaan, että vaikka pappi olisi vihkinyt parikunna jo edeltä, niin ei antilas (= morsian) saa mennä miehelään, ennen kuin karjalaiset häät on vietetty. Toiselta puolen lykkäävät monet kirkollisen vihkimisen sopivaan tilaisuuteen, usein kuukausiksi ja vuodeksikin, niin että voidaan samalla usein jo kuljettaa lapsiakin ristille. Lapset tosin siinä tapauksessa ovat pidettävä jalkalapsina, mutta jos isä saa papin suostumaan, voi hän saada lapsen omalle nimelleen. **Usein kuitenkin tämmöiset lapset saavat koko elämänsä käydä äpäristä, ja heidän nimensä silloin useinkin on ”Bogdanoff” , s.o. Jumalan antama.**²

Vuoden 1890 rippikirjassa esiintyvät Kontokin kunnan Akonlahdessa asukkaiden sukunimet ja niiden suomenkieliset vastineet, **mm. Bogdanov 83 henkilöä.**³

1.7.1.1. Bogdanov Anna Stahveintyttö	A.Na.B.1.	2
1.7.1.2. Hämäläinen Poto Stahveinpoika	A.Na.B.2.	2
1.7.1.3. Bogdanov Ivan Stahveinpoika	A.Na.B.3.	2
1.7.1.4. Lesonen Malanie Stahveintyttö	A.Na.B.4.	2
1.7.1.5. Omenainen Iro Stahveintyttö	A.Na.B.5.	3
1.7.1.6. Bogdanov Nikifor Stahveinpoika	A.Na.B.6.	3
1.7.1.7. Bogdanov Marppa Stahveintyttö	A.Na.B.7.	3
Artemjev Marppa Potontyttö	A.Na.B.1.1.	3
Sallinen Muarie Potontyttö	A.Na.B.1.2.	4
Kornilov Iro Potontyttö	A.Na.B.1.3.	4
Lusma Olka Potontyttö	A.Na.B.1.4.	5
Vesänen Olka Potontyttö	A.Na.B.1.5.	5
Hämäläinen Tero Potonpoika	A.Na.B.1.6.	5
-----		5
4. Hämäläinen Iisakki	A.Na.B.	5
4.1. Hämäläinen Petri Iutanpoika	A.Na.B.1.	6
4.2. Hämäläinen Heikki Iutanpoika	A.Na.B.2.	6
4.3. Hämäläinen Vasselei Iutanpoika	A.Na.B.3.	7
4.4. Huovinen Anni Iutantyttö	A.Na.B.4.	8
4.5. Bogdanova Moarie Iutantyttö	A.Na.B.5.	8
Rajaheimo Risto Petrinpoika	A.Na.B.1.1.	9
Lesonen Katti Petrintyttö	A.Na.B.1.2.	10
Ahtonen Varvana Huotarintyttö	A.Na.B.2.1.	10
Hämäläinen Olli Huotaripoika	A.Na.B.2.2.	10
Bogdanov Aksenja	A.Te.	11
Bogdanov Antonina	A.Te.	12
-----		12
Hämäläinen Timo	A.Sa.B.1.	12
Halttunen Irina	A.Sa.B.2.	12
Auvinen Olga	A.Sa.B.3.	12
Hämäläinen Liisa	A.Sa.B.4.	13

Hämäläinen Darja	A.Sa.B.5.	13
Hämäläinen Pekka	A.Sa.B.6.	13
-----		13
Hämäläinen Maria	A.B.1.	13
Hämäläinen Iro	A.B.2.	13
Hämäläinen Vaseli	A.B.3.	13
-----		13

1.7.1.1. Bogdanov Anna Stahveintyttö

A.Na.B.1.

Synt. 1849

Akonlahti

Nakrislahti Talo 8

(Poton talo)

1.7.1.2. Hämäläinen Poto Stahveinpoika

A.Na.B.2.

(Potage Bogdanov)

Synt. 1850

Puoliso: Dobrinin Muarie Gormilantyttö

A.Mu.D.1.5.3.

Synt. 1853, Akonlahti, Munankilahti

Lapset: Marppa, Malanie, Muaria, Iro Aleksandra, Olka ja Tero

34) Maria Bogdanov 62 v. Kontokki, Akonlahti. ⁴

270) 6/6 Maria Bogdanoff 63 v. Kontokki, Akonlahti.

271) 6/6 Anni Bogdanoff 50 v. Kontokki, Tetriniemi. Mukana hevonen.

272) 6/6 Potahvie Bogdanoff 73 v. Kontokki, Akonlahti.

273) 6/6 Ali Bogdanoff 4 v. Kontokki, Akonlahti. ⁵

Poton emäntä; Akonl.

Yhdessä erään lähitalon akan kanssa. Elää vielä (v. 1921) Akonlahdessa. ⁶

Munankilahdessa vaikuttanut **Muarie, Gormilan kolmas tyttö**, avioitui Akonlahdelta kotoisin olleen **Poto (Potage) Bogdanovin** kanssa. Muarie muutti Suomeen ja asui tyttärensä Iro Korniloffin luona Kuhmossa. Korniloffeista tuli Suomessa Kaarnijokia. ⁷

1.7.1.3. Bogdanov Ivan Stahveinpoika

A.Na.B.3.

Synt. 1851

Kivijärvi Talo 5

(Jaakosen Petri)

1.7.1.4. Lesonen Malanie Stahveintyttö

A.Na.B.4.

(Malanie Bogdanov)

Synt. 1856, Akonlahti, Nakrislahti

Puoliso: Lesonen Petri Iivananpoika

Kij.L.1.2.5.

Lapset. Tatjana, Pavel, Manu, Santeri, Anni ja Maria

Alla olevassa tekstissä on mainittu Malanie Potontyttö, mutta **Malanie on Poton sisko.** ⁸

Joakkoni Petrin vaimo Malanie oli Poton tyttäriä Akonlahdesta (Petrin talo kartassa n:o 5). Poton toinen tytär Marppa oli Tullinniemen kuulun kauppiaan »Tullin Iivanan» eli Iivana Maksimaisen vaimo. (Poton vanhaemäntä oli kotoisin Munankilahdesta.) Petrillä ja Malaniella oli työt Anni,

Tatjana ja Manu sekä poika Santeri. Anni meni naimisiin Vuokkiniemen Moarieseen, mies oli Iivana Remsu. Anni on kuollut joskus ensimmäisen maailmansodan aikoihin. Tatjanan nai Onissima Huotaripoika Pappini (Popov) Niskajärvestä. Onissiman vanhemmat olivat Huotari ja Päntin Houri (Kivijärvestä). Huotarin isä oli Omosu, kuollut 1885. Manu oli naimisissa Tetriniemestä lähteneen Uljaska Bogdanovin kanssa, joka oli Suomussalmella kauppiana. Heidän poikansa Markku Lusma elää Suomussalmen Ammänsaarella. Santeri taas nai Vuokkiniemen Kaskolasta Moariesen Tatjanan; heillä oli yksi poika. Santeri kulki Suomessa laukunkannossa, otti tavaraa Joakkosen pojilta ja Kusinoffin liikkeestä Turusta. Santeri oli kilvasluontoinen mies. Vaikka hän oli pienenlääntä ja heiveröinen, hän ryypyspäissään kävi Kivijärven venäläisen opettajan Ivan Ioilevin kimppuun; vain hänen serkkunsa Jelena Marttini sai Santerin asettumaan, muisteli Vivi Vuoristo. Santeri oli ollut kylän parhaita starensikkoja eli sadunkertojia, valistunut mies. Hän oli kuulemma kuollut keuhkotautiin pian vuoden 1922 jälkeen. Santerin kuoltua vaimo muutti Kivijärvestä takaisin Vuokkiniemeen.⁹

Lyttä Talo 3

(Konaskan Vaseli)

1.7.1.5. Omenainen Iro Stahveintyttö

A.Na.B.5.

(Iro Bogdanova)

Synt. 1859, Akonlahti, Nakrislahti

Puoliso. Omenaini Vasselei Konaskanpoika

Lyt.O.3.1.

(Vasselei Melentjev)

Lyttä

Lapset: ottotyttö Matro

III Konaskan Vasselein talo.

Vasselein akka Iro. Sanoma häntä puapoksi, kun otti vastah kaikki Lytässä syntyneet lapset. Omie lapsie Irolla ei ollut.

Hänen kera eletti ottotyttö Matro, Jukka (kotivävy Jehrimävuarasta) ta heijän lapset: Joukenie, Niina, Iro, Vasselei ja Anni.¹⁰

18.3 Komaskan Vasselei

Myöh. Lukan talo Vasselein vaimo Iro. Ei lapsia. Ottotyttö Matro. Aviopuoliso Lukka Jehrimänvaarasta. Lapset: Joukenie, Niina, Iro, Vasselei ja Anni.¹¹

Konaskalla oli poika Vasselei, jonka vaimo oli Stahvein tyttö Nakrislahesta. Pariskunta oli lapseton mutta he ottivat kasvatikseen Nakrislahesta Omosun tytön, jonka nai Jehrimänvaarasta Lukka-niminen mies.¹²

1.7.1.6. Bogdanov Nikifor Stahveinpoika

A.Na.B.6.

Synt. 1850

1.7.1.7. Bogdanov Marppa Stahveintyttö

A.Na.B.7.

Synt. 1850

Akonlahti

Tulliniemi Talo 1

(Tulli Iivana)

Artemjev Marppa Potontyttö

A.Na.B.1.1.

(Marppa Bogdanova)

Akonlahti, Nakrislahti

Puoliso: Artemjev Iivana Maksimanpoika

A.Tu.A.1.1.

Maksimaisen talo

Iivana Arttemojev, Aviopuoliso **Marppa Bogdanoff**. Ei lapsia. Kauppa. Jatkosodan aikana talossa on toiminut Itä-Karjalan sotilashallinnon esikunta.¹³

Poton toinen tytär **Marppa** oli Tullinniemen kuulun kauppiaan »**Tullin Iivanan**» eli **Iivana Maksimaisen vaimo**.¹⁴

Kontokki

(Poton Manu)

Sallinen Muarie Potontyttö

A.Na.B.1.2.

(Moarie Bogdanova)

Synt. n. 1885, Akonlahti Nakrislahti

Puoliso. Sallinen

Kon.S.

Kontokki

Vihitty n. 1904

Bogdanoff Moarie; ks. Hämäläini M.¹⁵

Hämäläini Moarie; Akonl.

Bogdanoff M.; »**Poton Manu**». v. 1894 14-vuotias Poton talon tytär. Lauoi mm. muutamia tuutilauluja Blomstedtille, josta tämä sanoo: »Enemmän kuitenkin miellyttää illemmällä sievän Mari-neidin kauniilla äänellä laulammat lyhyet lasten laulut» (Blomstedt, Karj. Rakennuksia, siv. 2; samassa teoksessa on siv. 165 kuvattuna M. kehräämässä aitan portailla). M. kasvoi varakkaanlaisessa kodissa Akonlahden Pienellälahdella. **Naitiin v. 1904 Kontokkiin**. Muuttanut sittemmin Ilomantsiin, joutunut leskeksi v. 1911, mennyt myöhemmin, v. 1915, uusiin naimisiin ja siirtynyt Terijoelle, jossa kuulemma vieläkin (v. 1921) elää.¹⁶

Muarie Poton talon tytär (Karjalassa: »Poton Manu») on syntynyt ja kasvanut varakkaanlaisessa kodissaan Akonlahden Pienellä lahella. Manu on nuori vielä, synt. ehkä v. 1885. Neljä vuotta takaperin **meni naimisiin Kontokin kylään**. Nykyään miehensä kanssa asuvat suomessa, kertojan muistelun mukaan Ilomantsissa, jossa heillä on kauppaaliike. Ei Manu ole ollut runontaitava, »mitä pikkusen lienöy suattan».¹⁷

Kuhmo

Kornilov Iro Potontyttö

A.Na.B.1.3.

(Iro Bogdanova)

Synt. 1890, Akonlahti, Nakrislahti

Kuollut 1965

Puoliso. Kornilov

Lapset: Veera

Munankilahdessa vaikuttanut Muarie, Gormilan kolmas tyttö, avioitui Akonlahdelta kotoisin olleen Poto (Potage) Bogdanovin kanssa. Muarie muutti Suomeen ja asui tyttärensä **Iro Korniloffin luona Kuhmossa**. Korniloffeista tuli Suomessa Kaarnijokia.¹⁸

Korniloff Pavel Feodoroff, Kuhmonniemi 1908; liike jatkui myöhemmin nimellä P. Korniloffin Perilliset. Toiminta päättyi v. 1965.¹⁹

Veera Pitäjämäki, o.s. Korniloff, (kuvassa olevan kauppias Irinja Korniloffin tytär). Jussi Kaarnijoki, ent. Korniloff (Irinja Korniloffin poika).²⁰

Akonlahti

Tetriniemi

Lusma Olka Potontyttö **A.Na.B.1.4.**
(Olka Bogdanova)
Synt. 1888, Akonlahti, Nakrislahti
Kuollut 1918

Puoliso: 5.1.10. Lusma Uljaska Uljaskanpoika **A.Te.B.10.**
(Uljaska Bogdanov)
Synt. 1888, Akonlahti, Tetriniemi
Kuollut 1962, Suomussalmi
Lapset: Paula, Veera, ja Irja

Palaka Iivanantytär Huovinen joutui naimisiin Kiitehenjärven rannalle Tetriniemeen. Miehen nimi oli Miikkula (sukunimeltä Naumani). Miikkulan isällä (Pitäisi olla veljellä) **Uljaskalla** oli ollut 3 vaimoa, ensimmäinen **Poton Olka** Akonlahdesta liki Tullinnientä.²¹

Vesanen Olka Potontyttö **A.Na.B.1.5.**
(Olka Bogdanova)
Synt. 17.04.1897, Akonlahti
Kuollut 18.12.1962, Kajaani

Puoliso: Vesanen Mikko Ohvonpoika **Pis.N.3.3.1.**
(Mikko Afanasjev Nifantieiev)
Synt. 1884
Kuollut 1944

Olga Vesanen o.s. Bogdanoff, syntynyt 17.04.1897 Akonlahdessa (Viena), kuollut 18.12.1962 Kajaanissa.²²

Hämäläinen Tero Potonpoika **A.Na.B.1.6.**
(Tero Bogdanov)
Synt. 1909
Kuollut 1930

Akonlahti

Nakrislahti

4. Hämäläinen Iisakki **A.Na.B.**
(Iuta Bogdanov)
Synt. n. 1843, Akonlahti, Nakrislahti

Puoliso: Nykänen Marppa Triihvontyttö **A.Ny.N.1.1.**
(Nikutjeva)
Akonlahti, Nykyttilä
Lapset: Petri, Huotari, Vasselei, Anni ja Moarie

Bogdanoff Iuta; ks. Hämäläini I.²³

Hämäläini Iisakki (= Iuta); Akonl.

Ikä v. 1894 60 v. Tietäjä ja melkoisen tunnettu patvaska. Eli Pienellälahdella. Vanha tottumus ja leivän puute veti ukkoa aina rajan taa, Suomeen, kaupalle, mutta kesäksi hän aina tuli säännöllisesti kotiin peltotilkkujaan viljelemään. Köyhyys ei I:n matalasta majasta paennut, mutta päivästä toiseen elettiin.²⁴

Iisakki Hämäläini. Vielä elää Akonlahdessa Pienellä lahdella. Hän on jo ehkä 65 v. vanha, mutta yhä käypi talvisin Suomessa kaupalla. Vanha tottumus ja leivän puute ukkoa aina rajan taa vetää.

Säännöllisesti Iisakki tulee kesäksi kotisia peltotilkkuja viljelemään. Köyhyys ei ole Iisakin matalasta majasta paennut. Kolmekin poikaa on, mutta ovat jo aikaisemmin isästä eronneet (vai oisiko isä erottanut, kuten joskus Karjalassakin tapahtuu). Iisakin vaimo ”lisäksi käypi kysymässä”, ja sillä tavoin päivästä toiseen toimeentulla koetetaan. Iisakki on tietäjä ”klaunoi” (hyvä, parhain ensiluokkainen) ja melkoisen tunnettu patvaska.²⁵

Iutalla ja hänen vaimollaan Marppa Triihvontytöllä (Akonlahden Nykyttilästä) oli lapsia Annin lisäksi Petri (Enon Keljanvaarassa asuvan kauppias Risto Rajaheimon, ent. Grigori Bogdanovin isä), Huotari, Vasselei ja (Markke Bogdanoville Akonlahden Hukkasalmeen naitu) Moarie. Iuta, joka metsästyspuuhissa oli menettänyt näön toisesta silmästään, muutti vanhana ukkona rukoilijain, molijien lahkoon eli »mäni starttsoih», muutti uskonveljiensa luo Miinoan kylään ja kuoli siellä 90-vuotiaana.²⁶

Akonlahti

Nakrislahti Talo 9

(Iutan Petri)

4.1. Hämäläinen Petri Iutanpoika

A.Na.B.1.

(Petri Bogdanov)

Akonlahti, Iivananniemi

Puoliso: 1.1.2. Remsu Okahvie Kusmantlyttö

Kij.R.2.

Kivijärvi, Asjonvaara

Lapset. kaksoset Riiko ja Katti

Iutan Petri. Aviopuoliso Kivijärveltä. Lapset: Hoto, Olga ja Riiko.²⁷

Enon Keljanvaarassa asuvan kauppias Risto Rajaheimon, ent. Grigori Bogdanovin **isä.**²⁸

Kusman ja Outin toisen tyttären **Okahvien nai Petri Iutanpoika Bogdanov** Akonlahden Iivananniemeen (Iutan vaimon nimi oli Marppa Triihvontyttö). Petri ja Okahvie olivat tavanneet toisensa Akonlahden praasniekoissa ja nopeasti menneet naimisiin, eli niinkuin heidän poikansa Riiko Bogdanov sanoi: kun nenäliinan ojenti, niin kaupat oli päätetty, eikä muuta kuin >>reunah moate>>. Petrin ja Okahvien lapsia ovat mm. kaksoset Riiko Bogdanov ja Katti Lesoni (mies Mikko L. oli Lesoni Rotkan ja Olonan poika Akonlahden Hukkasalmesta), syntyneet 25.11.1885, elävät Enon pitäjän Enon kylässä Keljavaaralla. Riiko Bogdanov, nykyiseltä nimeltään Risto Rajaheimo, on ollut kauppias; hän kulki isänsä Petrin kanssa laukunkannossa jo 14-vuotiaana Juuassa.²⁹

Akonlahti

Nakrislahti Talo 7

(Mölyn Jehhimä)

4.2. Hämäläinen Heikki Iutanpoika

A.Na.B.2.

(Feodor Bogdanov)

Puoliso: 3.4. Nykänen Outi Juplantyttö

A.Hu.N.

Synt. 20.09.1860, Akonlahti, Hukkasalmi

Lapset: Varvana ja Olli

Bogdanov Huotari Iutanpoika.³⁰

Outi Nykäni

Laulanut Niemelle ja Ohrtille.³¹

Outi joutui Akonlahden Nakrislahteen **Huoti 1. Huotari Bogdanovin** vaimoksi.³²

Bogdanov Outi, Kuhmo, Akonlahti.³³

Akonlahdessa annetut oleskeluluvat vuonna 1942

Nro 28 Antopäivä 21.01. **Bogdanov Outi**, vanhus, synt. 20.9.60, Naurislahti.

N:o 194. Luvanantoaika 21.9.43, **Bogdanov Outi**, maanv. leski. Synt. 20.9.-60, Kotipaikka Akonlahti.³⁴

Mölyn Jehhimä

Iutan Huotari Feodoroff. Lutan Huotari. Aviopuoliso Juplan Outi. Lapset: Olli jolla aviopuolisena Tanilan Anni. Varvana jolla aviopuolisena Ahtonen Vartiuskylästä.³⁵

Nykäni Outi; Akonl.

Juplan tytär Akonlahdesta. Karj:n laulattaessa v.1894 35 v. vanha. **Heikki Hämäläisen** vaimo. V. 1904 manittiin: ”Elää eikä vanha ole; vielä on nuori, onkohan 50 v.”³⁶

Outi Nykänen, o.s. Omenainen, s. n. 1857, mainitaan myös nimillä **Juplan Outi, Outi Feodorov ja Outi Bogdanov**, koska hän on ollut **naimisissa Feodor Bogdanov** –nimisen miehen kanssa. Outi Nykänen oli akonlahtelainen runonlaulaja ja tietäjä, jota ovat käyneet tapaamassa monet kerääjät, mm. K. F. Karjalainen 1894, tanskalainen F. Ohrt 1906 ja viimeisenä Väinö Kaukonen 1943. Outi Nykänen osasi vielä Väinö Kaukosen häntä puhuttaessa parikymmentä loitsua ja runoa mm. Meren kosijat. Tietäjänä toimiessaan Outi käytti apunaan arpomista, kun hän halusi saada selville taudin syyn ja parantumismahdollisuudet.³⁷

Runonlaulaja **Outi Nykänen** arpomassa. (kuva s. 19) v. 1943, jolloin Outi oli 86-vuotias, Väinö Kaukonen kirjoitti häneltä muistiin n. 500 säettä, mm. laajahkon Kilpalaulanta-runon, Lemminkäisen virttä (Pohjolassa käynti), Meren kosijat, häävirsiiä ja loitsun karjan suojaksi laitumelle laskettaessa. – A. R. Niemi mainitsee hänet >>**Juplan Outina**>> (Vienan läänin runonlaulajat ja tietäjät s. 1146). Häntä ovat laulattaneet myös K. F. Karjalainen 1894 ja F. Ohrt 1906. **Outi oli ollut naimisissa Feodor Bogdanoffin** kanssa, ja häntä mainitaan siksi myös nimillä **Outi Feodoroff ja Outi Bogdanoff**. Hänen miehensä oli Vilho Jyrinojan >>kolmas serkku>>. Akonlahti, Naurislahti. 1943.³⁸

Naurislahden **Outi Nykänen** on niitä aniharvoja runonlaulajia, joilta on kirjoitettu runoja muistiin viiden vuosikymmenen aikana. Ensimmäisenä haastatteli silloin 35-vuotiaaksi mainittua >>**Juplan Outia**>> K. F. Karjalainen v. 1894 ja kaksi vuotta myöhemmin Kajalaan poikennut tanskalainen Kalevalan kääntäjä F. Ohrt. V. 1943 Outi mainitsi minulle iäkseen 86 vuotta. **Äitinsä puolelta hän oli Akonlahden Omenaisten sukua, >>Jeysein Timon>> tytär**. Outi taisi vanhoilla päivillään vielä parikymmentä runoa ja loitsua. Niitä varhaisimpiin verrattessa hämmästyttävästi Outin muistin tarkkuutta. Esim. Meren kosijat ja Toivoisinko taattoni tulevan-runoissa vuosikymmenet ovat kuluttaneet pois vain muutaman säkeen. Tietenkin Outi oli aikojen kuluessa jotain unohtanut nuoruusvuosina osaamastaan, mutta oli oppinut uuttakin. Outi oli myös tietäjä, joka Poahkomien tavoin seulalla arpomalla koetti saada selville esim. tautien alkuperää ja parantumisen toiveita.³⁹

Akonlahti

Nakrislahti Talo 10

(Iutan talo)

4.3. Hämäläinen Vasselei Iutanpoika

A.Na.B.3.

(Vaseli Bogdanov)

Puoliso: Samatajev ? Onuhrientyttö

Vus.S.1.1.

Vuokinsalmi

Iutan talo

Iutan Vasselei.⁴⁰

Bogdanov Vasselei Iutanpoika. ⁴¹

Tyttö naimisissa Nakrislahdessa **Vasselei Bogdanovin** kanssa. ⁴²

Mutta lahdenpohjukoihin asettuneina ovat Hukkasalmi sekä harjun toisella puolen toisen lahden pohjuksessa Nakrislahti ja Potonlahti. Siellä asuu Mölyn Jehhimä ja myös **Iutan Vasselei**, joka metsästysmatkoillaan Pirua Kelonsuolla puhuttelee. ⁴³

Kuivajärvi

4.4. Huovinen Anni Iutantyttö

A.Na.B.4.

(Anni Bogdanov)

Synt. 1856, Akonlahti, Nykyttilä

Kuoli 1932, Kuivajärvi

Puoliso. 1.1.6.2. Huovinen Tahvo Iivananpoika

Kuj.H.2.

(Stahvei)

Synt. n. 1855

Kuollut 1893

Lapset. Anni ja Moarie

Tahvo Huovinen syntynyt Kuivajärvellä ja kuoli rintatautiin 1893 markkina matkalla Nurmeksessa käydessään. Tahvo kuleksi kaupoilla Viipurin puolella. Tietäjä hän ei ollut. ⁴⁴

Tahvo (Stahvei) Iivananpoika Huovinen oli syntynyt n. v. 1855. Hänen vaimonsa **Anni oli Akonlahden Nykyttilästä Iutan (Judinan) tytär**, synt. 1856. Iutalla ja hänen vaimollaan Marppa Triihvontytöllä (Akonlahden Nykyttilästä) oli lapsia Annin lisäksi Petri (Enon Keljanvaarassa asuvan kauppias Risto Rajaheimon, ent. Grigori Bogdanovin isä), Huotari, Vasselei ja (Markke Bogdanoville Akonlahden Hukkasalmeen naitu) Moarie. Iuta, joka metsästyspuuhissa oli menettänyt näön toisesta silmästään, muutti vanhana ukkona rukoilijain, molijien lahkoon eli »mäni starttsoih», rnuutti uskonveljiensa luo Miinoan kylään ja kuoli siellä 90-vuotiaana.

Lesosen ilmoituksen mukaan Tahvo Huovinen »kuoli rintatautiin 1893 markkinamatkalla Nurmeksessa käydessään. Tahvo kuleksi kaupoilla Viipurin puolella. Tietäjä hän ei ollut.» Joos. Mustakallio kirjoitti häneltä kevättälvella 1880 muistiin sadun »Kirottu kuninkaantytär» Tahvon vaimo Anni eli vanhaksi, kuoli Kuivajärvessä. v. 1932. Kuivajärven opettaja Mikko Karvonen muisti Annista seuraavan tapauksen: Kylään tuli eläinlääkäri, joka oli nainen. Stahvein leski katselee sintsoissa ja huomaa, että on nainen miehen vaatteissa, sylkee päälle! Mutta kyllä eläinlääkäri vihastui!

Tahvolla ja Annilla oli kaksi tyttäretä: Anni ja Moarie eli Manu. Annin nai Poahkomien Artjo, sukujaan Omenaisia. He asuivat Akonlahden Nykyttilässä ja heillä oli lapsia. Manukin joutui naimisiin samalle Nykyttilän rannalle, hänen miehensä oli Arttamein Timo, Nykäsiä sukujaan. Manulla ja Timolla oli paljon lapsia; yksi pojista, Simo Nykänen, on Juuassa kauppiana. ⁴⁵

Hukkasalmi

4.5. Bogdanova Moarie Iutantyttö

A.Na.B.5.

(Moarie Bogdanov)

Synt. 10.06.1862, Akonlahti, Nakrislahti

Puoliso: Bogdanov Markke

A.Hu.B.1.

Akonlahti, Hukkasalmi

Lapset. Oljona, Mikko, Jelena ja Vasselei

Markke Bogdanoville Akonlahden Hukkasalmeen naitu **Moarie**. ⁴⁶

Bogdanov Maria, Kuhmo, Akonlahti. ⁴⁷

Akonlahdessa annetut oleskeluluvat vuonna 1942

Nro 39 Antopäivä 23.02. **Bogdanov Maria**, vanhus, synt. 10.6.62, Hukkasalmi. ⁴⁸

N:o 193. Luvanantoaika 21.9.43, **Bogdanov Mari**, maanv. leski. Synt. 10.6.-62, Kotipaikka Akonlahti. ⁴⁹

34) **Maria Bogdanov** 62 v. Kontokki, Akonlahti. ⁵⁰

Maintusta **Marken leskestä** vielä, Iivana Ahtosen ja Petteri Huovisen mukaan: Lapsia elättääkseen Marken leski kulki kaupalla, myös Suomen puolella, Rimmilläkin. Hän myi kaikenlaista rihkamaa: >>Veneähel lenttoa>>, kappaa, neulaa, nappia. Hän ei osannut sanoa ärrää, ja yritti puhuessaan välttää r-sanoja keksimällä r:ttömiä vastineita tai ilmauksia. Sokeria tarkoittaessaan hän sanoi >>kovoa>>. >>Ruploa ei soattat sanuo>>, vaan sanoi >>kaksi poltennikkoa>>. Hänellä oli oikein lahjakas poika Vasselei, joka osasi kirjoittaa sekä suomeksi että venäjäksi. Äiti kehui poikaansa, mutta sanoi asian omalla tavallaan ilman r-sanoja: >>Vasselei se osoau Suomen tai Veneähen temput tehä.>> ⁵¹

Rajaheimo Risto Petrinpoika

A.Na.B.1.1.

(Grigorij Bogdanov)

Synt. 25.11.1885, Akonlahti, Iivananniemi

Kuollut 18.02.1975, Eno

Puoliso: Huovinen Anna Pekantyttö

Kuj.H.3.1.3.1.

Synt. 16.09.1898, Kuhmo, Viettola

Kuollut 17.02.1985

Lapset: Risto, Ville, Pekka, Maria, Martta, Anna-Kaarina, Paula, Irja, Vieno, Leo ja Anja.

Rajanheimo (Bogdanoff), Risto 1885 Kontokki, Akonlahti. ⁵²

Rajanheimo Risto Pekanpoika ent. Bogdanoff, synt. 1885 Kontokki, Akonlahti. Haastateltu 1953 Eno. ⁵³

Rajanheimo Anni Pekantyttö ent. Bogdanoff, o.s. Huovinen, synt. 1899 Kuhmo, Vartiuksenkylä, huom! suomal. Haastateltu 1953 Eno. ⁵⁴

Riiko Bogdanov, nykyiseltä nimeltään **Risto Rajaheimo**, on ollut kauppias; hän kulki isänsä Petrin kanssa laukunkannossa jo 14-vuotiaana Juuassa. ⁵⁵

Risto Rajanheimo kuoli 18.02.1975 Enossa. Hän oli syntynyt 25.11.1885 Vienan Akonlahdessa. ⁵⁶

Anna (synt. 16.09.1898) meni jo 16-vuotiaana **Riiko Bogdanovin** vaimoksi Akonlahden kirkonkylän Iivananniemeen. Riion vanhemmat olivat Petri Iutanpoika Bogdanov ja Okahvie Kusmantyttö, sukujaan Kivijärven Remsusia. **Riiko** (synt. 25.11.1885) on ollut kauppamiehenä 14-vuotiaasta pojasta lähtien; uran keskeytti vain ensimmäinen maailmansota, johon hän joutui sotimaan. **Riiko eli Risto Rajanheimo** – tämän nimen hän otti Suomessa – elää vaimonsa kanssa Enon pitäjän Enon kylän Keljavaarassa. ⁵⁷

Vanhin lapsi **Anna** (s. 16.09.1898, k. 17.02.1985) meni 16-vuotiaana **Riiko Bogdanovin** (s. 25.11.1885, k. 18.02.1975) vaimoksi Akonlahden Iivananniemeen. Perhe siirtyi sodan jälkeen Suomeen ja otettiin seurakunnan jäseniksi 25.10.1935 Karjalan pakolaisten sielunhoitopiiristä. Myöhemmin perhe asettui Enon pitäjän Keljanvaaraan. Suomessa **Riiko Bogdanov otti nimekseen Risto Rajanheimo**. Rajanheimoilla oli suuri perhe, lapsia kaikkiaan yksitoista: Risto, Ville, Pekka, Maria, Martta, Anna-Kaarina, Paula, Irja, Vieno, Leo ja Anja. Suurin osa lapsista on syntynyt Vienan Karjalassa. ⁵⁸

Lesonen Katti Petrinyttö

(Katti Bogdanova)

Synt. 25.11.1885, Akonlahti, Iivananniemi

A.Na.B.1.2.**Puoliso: Lesonen Mikko Rotkanpoika**

Akonlahti, Hukkasalmi

A.Hu.L.1.1.**Lesonen (o.s. Bogdanoff) Katri** 1885 Kontokki, Akonlahti. ⁵⁹**Katti Lesoni** (mies **Mikko L.** oli Lesoni Rotkan ja Olonan poika Akonlahden Hukkasalmesta), syntyneet 25.11.1885, elävät Enon pitäjän Enon kylässä Keljavaaralla. ⁶⁰**Kuhmo****Rimpi****Ahtonen Varvana Huotarintyttö**

(Varvana Bogdanova)

Synt. 1878, Akonlahti, Nakrisaho (Pieni lahti)

Kuoli 1965

A.Na.B.2.1.**Puoliso: 1.1.3. Ahtonen Iivana Ullaskanpoika**

Synt. 1874 Kuhmo, Rimpi

Kuoli 1934

Rim.A.3.

Lapset: Manu, Leena, Olka, Pekka ja Iita

Varvana Huotarin tytär HämäläiniLaulanut Karjalaiselle. ⁶¹**Hämäläini Varvana Huotarintyt.**; AkonlahtiKarj:n laulattaessa 17 v. vanha. Oppinut 9-10 vuotisenä eräältä heillä asuneelta Kiannalta tulleelta naiselta, Anni Kemppaiselta, ("Ruotsin Okahvielta"). Kotoisin Akonlahden Pienestälähdestä. ⁶²**Hämäläini Varvana**, on Iutan Huotarin tytär Akonlahden Pieneltä läheltä. Naimisiin on mennyt **Ahtosen Ullaskan pojalle** Akonlahdessa. Elää vielä. Ei ole runontaitava. ⁶³Kolmas poika **Iivana** (synt. 1874, kuoli 1934) asui kotitaloan, >>>vanhoa paikka>>>. Iivanan vaimo, melkoinen poppamummo, oli **Varvana Bogdanov** (sukunimeltään **Hämäläini**), kotoisin Akonlahden Nakrisahosta (synt. 1878, kuoli 1965). Varvanan vanhemmat taas olivat Huotari (Iutanpoika) ja Outi (Juplan Outi). Iivanalla ja Varvanalla oli seuraavat lapset (ikäjärjestyksessä):Manu, joka oli naimisissa Husiesvaarassa Mikko Huovisella, Jyrin pojalla; Olona 1. Leena, naimaton elää kotonaan Ylä-Rimmillä; Olka (synt. 1904) on Kuivajärvessä Iivana Huovisen vaimo; Pekka, naimaton, pitää kotitaloa Ylä-Rimpiä Leena-sisarensa kanssa; Iita, naimisissa Hämeenlinnassa metsäteknikko Sulo Kivirannan kanssa. ⁶⁴**Sotkamo****Hämäläinen Olli Huotarinpoika**

(Olli Bogdanov)

Synt. 12.01.1878, Akonlahti, Naurislahti

Kuollut 1951, Kuhmo

Räätäli

A.Na.B.2.2.**Puoliso: Tanilan Anni**

Synt. 10.12.1887

Bogdanov Anna 10/12-87, Akonlahti, Sotkamo, Maanselkä, Komula. ⁶⁵Bogdanov Antonina 26/9-35, Akonlahti, Sotkamo, Maanselkä, Komula. ⁶⁶

Bogdanov Olli 12/1-78, Uhtua, Maanselkä, Komula. ⁶⁷

Rimmin metsähautausmaahan laskettiin vuosina 1924-88 ainakin 29 vainajaa. Näin monesta ovat tiedot, mahdollisesti vainajia oli muutama enemmän. Kirkonkirjat eivät tahtoneet olla tarkkoja varsinkaan lapsivainajien osalta. Sekaannusta tuli myös niukoista hautamuistomerkeistä sekä siitä, että pappi ehti siunaamaan haudatut ehkä vasta pitkän ajan päästä. Vainajat olivat yhtä lukuun ottamatta Rimminkylän Ahtosia ja Huovisia. Poikkeus oli vuonna 1878 **Akonlahdella syntynyt Ohvo Bogdanoff**, joka oli saapunut Savosta vanhuudenpäiville Kuhmoon. Hänet haudattiin vuonna 1951.

⁶⁸

Hukkasalmi

Bogdanov Aksenja

(Aksenja Vovilina)

Synt. 05.07.1903

Lapset: Antonina

A.Te.

Senja Bogdanovin kodissa 39 v., tytär Antonina s. 1935. Isoäiti Maria Bogdanov 81 v. ⁶⁹

Bogdanov Senja, Kuhmo, Akonlahti. ⁷⁰

Akonlahdessa annetut oleskeluluvat vuonna 1942

Nro 40 Antopäivä 23.02. **Bogdanov Aksenja**, emäntä, synt. 5.7.03, Hukkasalmi.

Antopäivä 23.02. Bogdanov Antonina, lapsi, synt. 26.9.35, Hukkasalmi. ⁷¹

N:o 348 Luvanantoaika 6.2.44, **Bogdanov Aksenja**, Synt. 5.7.1903. Kotipaikka (Rukajärvi yliviihattu) Akonlahti. ⁷²

Bogdanov Aksenja 5/7-03, Rukajärvi, Maaninka, Käärmelahti Tervaranta. ⁷³

Santeri Simonpoika Nikutjev kuului partisaaniosastoon, joka kävi 19.8.1941 ja 12.10.1941 Ristijärven pitäjässä Akonlahden kylässä. Siellä asui Nikutjevin äiti Jelena Nykänen, joka antoi patisaaneille tietoja suomalaisen sotaväen sijoituspaikasta ja antoi heille myös ruokaa.

Santeri saapui kylään uudelleen joulukuun lopulla 1941. Jelena-äiti antoi jälleen pojalleen tietoja ja ruokaa. Maksuksi hän sai 2000 markkaa. Nikutjevin äiti ei ollut ainoa, joka auttoi partisaaneja. Paavo Simonpoika Nykänen oli Santeri Nikutjevin veli. Hän antoi myös tietoja ja puukon, lisäksi hän vei partisaaneilta jääneen suomalaisen päällystakin piiloon partisaanien lähdettyä kylästä.

Santeri tuli vielä 25.10.1942 Yhdessä Tatjana Bogdanovin kanssa Akonlahden kylään hankkimaan tietoja joukoista, sotilashallinnosta, paikallisen väestön mielialasta ja oloista. Vakoilijat jäivät asumaan Jelenan taloon valmistettuun piilopaikkaan. Maksuksi oleskelusta ja ruoasta Jelena sai 4800 markkaa ja Paavo Nykänen 200 markkaa.

Tällä matkalla vakoilijoiden onni loppui: Paavo luuli, että partisaanit oli löydetty. Hän kiirehti lokakuun 31. päivänä ilmoittamaan heistä suomalaisille sotilaille pelastaakseen oman nahkansa. Suomalaiset eivät kuitenkaan tienneet vakoilijoista mitään. Santeri pidätettiin, ja Tatjana sai surmansa. Jelena Nykänen sai jatketusta sotapetoksesta kuusi vuotta kuritushuonetta. Pavo Nykänen tuomittiin nuorena henkilönä tehdystä jatketusta sotapetoksesta kahdeksi vuodeksi vankeuteen. Tuomiot eivät loppuneet tähän: **Aksenja Bogdanovan o.s. Vovilina** tiesi vakoilijoiden piileskelystä kylässä, mutta silti hän ei ilmoittanut heistä. Hän sai sotaolojen kannalta tärkeän seikan tahallisesta ilmoittamatta jättämisestä viranomaisille kahdeksan kuukautta vankeutta. Hänet vapautettiin 13.9.1943. Itse pääsyytetty, eli Santeri Nikutjev, tuomittiin elinkautiseksi kuritushuoneeseen. Sotaylioikeus korotti 5.3.1943 tuomionkuolemantuomioksi. Santeri Nikutjev teloitettiin 5.4.1943. ⁷⁴

III Armeijakunnan kenttäoikeus. Santeri Nikutjev oli syntynyt 25.8.1913 Uhtuan piirin Akonlahden kylässä. Siviiliammattiltaan hän oli varastonhoitaja. Jelena Markentytär Nykänen

(entinen Nikutjeva) o.s. Bogdanova oli maataloustyöntekijä, joka oli syntynyt 10.4.1885. Kolhoosintyöläisenpoika Paavo Simonpoika Nykänen (entinen Nikutjev) oli syntynyt 22.5.1927 ja maataloustyöläinen **Aksenja Bogdanova** 7.1.1903.

Santeri Nikutjevin todettiin tulleen lokakuun 25 päivän vastaisena yönä Vienan piirin Akonlahden kylään suomalaisessa sotilaspuvussa. Hänellä oli aseistuksena pistooli ja käsikranaatteja. Vakoilijan tehtävänä oli hankkia tietoja kylästä ja sen lähipaikkakunnilta suomalaisen sotaväen vavuudesta, aseistuksesta, sijoituspaikoista, päällystöstä ja mielialoista, paikallisen siviiliväestön oloista sekämuista sotillaalisista seikoista.⁷⁵

Bogdanov Antonina
Synt. 26.09.1935

A.Te.

Hämäläinen Timo
(Timo Bogdanov)

A.Sa.B.1.

Halttunen Irina
(Irina Bogdanova)
Synt. 1905, Akonlahti, Sappovaara

A.Sa.B.2.

Mirja Mikkilän äidin äiti, **Irina Halttunen, os. Hämäläinen**, aikaisemmin Bogdanoff, syntyi Akonlahden Sappovaarassa vuonna 1905. Irina sisaruksineen siirtyi Suomenpuolelle Kuhmoon ennen rajan sulkeutumista noin vuonna 1920.⁷⁶

Auvinen Olga
(Olga Bogdanova)
Synt. n. 1907

A.Sa.B.3.

Puoliso: Auvinen Kaarlo
Vihitty 1926

Kuvassa mukana olevana ilmoitan, että kuva on otettu vuonna 1922 Kuhmossa Tuupalan oppilaskodin (lastenkodin) pihamaalla. Syytä kuvan ottoon en muista. Ehkä pappismiehet ja kunnan johtomiehet halusivat kuvauttaa itsensä oppilaskodin lasten seurassa.

Olen itse kuvassa sisareni Liisan sekä Darjan kera. Olimme lähteneet pakomatalle **kodistamme Akonlahden Sappovaarasta** venäläisten ryhtyessä terrorisoimaan paikkakunnan väestöä. Äitimme oli jo silloin kuollut, mutta isämme ei ollut halukas jättämään maitaan ja mantujaan, vaan ajatteli, että olot vähitellen rauhoittuvat ja voisimme taas jatkaa elämäämme kotona Sappovaarassa. Koska äitimme oli vielä kuolinhetkellään kehoittanut meitä lapsia siirtymään Suomen puolelle, niin päätimme lähteä **Vanhin veljemme Timo Hämäläinen** (kuva KH:ssa n:o 1-2 Vienankarjalaisten laukkukauppiaiden värikäs historia) oli siirtynyt vanhimman sisaremme Irinan kanssa jo aikaisemmin Suomen puolelle, joten joudun 14-vuotiaana ottamaan huostaani sisareni **Liisan ja Darjan sekä kaksi ja puolivuotiaan veljemme Pekan, jonka kannoin selässäni Sappovaarasta Kuhmoon.**

Lähtömme jälkeen emme enää koskaan nähneet isäämme. Vanhin veljemme Timo otti huostaansa Pekan ja me kolme sisarusta siirryimme Tuupalan oppilaskotiin, josta sitten aikanaan työelämään.

Minut vihittiin vuonna 1926 rajavartija Kaarlo Auvisen kanssa ja häitä tanssittiin Kuhmon sotilaskodissa. Kun sitten mieheni kuoli vuonna 1950, oli meillä seitsemän lasta, joista yksi on nyt kuollut.

Olen tällä hetkellä 82-vuotias ja vietän eläkepäiviäni Hämeenlinnassa asuen poikai luona

Lämpimästi tervetien

Olga Auvinen.⁷⁷

Hämäläinen Liisa
(Liisa Bogdanova)

A.Sa.B.4.

Hämäläinen Darja
(Darja Bogdanova)

A.Sa.B.5.

Hämäläinen Pekka
(Pekka Bogdanov)

A.Sa.B.6.

Hämäläinen Maria
(Maria Bogdanov)
Synt. n. 1902

A.B.1.

- 28.) Maria Hämäläinen 20 v. Kontokki, Akonlahti.
29.) Vaseli Hämäläinen 1 v. Kontokki, Akonlahti.
30.) Iro Hämäläinen 16 v. Kontokki, Akonlahti.⁷⁸

Hämäläinen Iro
(Iro Bogdanov)
Synt. n. 1906

A.B.2.

Hämäläinen Vaseli
(Vaseli Bogdanov)
Synt. n. 1921

A.B.3.

Lähdeluettelo:

- ¹ Pöllä, Matti 1995: Vienan Karjalan etnisen koostumuksen muutokset 1600-1800-luvulla, s. 136. Suomalaisen Krjallisuuden Seuran Toimituksia 635. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura Helsinki. Tammer-Paino Oy. Tampere, 1995. ISBN 951-717-893 x. ISSN 0355-1768. 353 sivua.
- ² I. K. Inha. Kalevalan Laulumailta, s. 227. Erikoispaino Oy, Helsinki 1999. ISSN O355-1768 ISBN 951-746-066-X. 438 sivua.
- ³ Julku Kyösti. 1996. Rajamailla III, s. 110.
- ⁴ Kuhmonniemen kirkonkylän Karjalaispakolais nimiluettelo nauttimista avustusta ajalta 16/2-28/2-22
- ⁵ Luettelo: Kuhmonniemen jakelupaikan kautta Karjalaan menneistä pakolaisista.
- ⁶ Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 4, s. 1159.
- ⁷ Tarma Heikki 1996. Karjalaiset Kauppiaat, Jenuussa 1920-luvulla, s. 50.
- ⁸ Mäkinen, Raija. 18.04.2004.
- ⁹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 227.
- ¹⁰ Vienan Karjala n:o 15/2003. Muistelmia Lytänkylästä, Anni Ivanova, Kalevala
- ¹¹ Karjalan Heimo n:o 3-4/2002, s. 52.
- ¹² Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 183.
- ¹³ Karjalan Heimo n:o 3-4/2002, s. 39.
- ¹⁴ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 227.
- ¹⁵ Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 4, s. 1082.
- ¹⁶ Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 4, s. 1098.
- ¹⁷ Virtaranta, Helmi 1975: Castrenianumin Toimitteita 12, Vienan runonlaulajia ja tietäjiä, s 50.
- ¹⁸ Tarma Heikki 1996. Karjalaiset Kauppiaat, Jenuussa 1920-luvulla, s. 50.
- ¹⁹ Vuoristo Sakari. Suvulta Suvulle II, s. 223. Suomessa kauppiaina toimineita Vienan ja Aunuksen miehiä.
- ²⁰ Karjalan Heimo n:o 3-4/1988, s. 57. Tunnistettu kuva.
- ²¹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 71.

- ²² Karjalan Heimo n:o 1-2/1963, s. 30
- ²³ Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 4, s. 1082.
- ²⁴ Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 4, s. 1098.
- ²⁵ Virtaranta, Helmi 1975: Castrenianumin Toimitteita 12, Vienan runonlaulajia ja tietäjiä, s 50.
- ²⁶ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 64.
- ²⁷ Karjalan Heimo n:o 3-4/2002, s. 51.
- ²⁸ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 64.
- ²⁹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 241-242.
- ³⁰ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 64.
- ³¹ Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 1, s. XXXIV.
- ³² Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 186.
- ³³ Itä-Karjalan Sotilashallinto, Vienan Piiriesikunta N:o 735 / Valis. / VII. Koskee: Ristirahvas-lehden osoitteita. 21.10.42. 2/TL/MM. Vienan piirin Valistustoimisto lähettää oheisena luettelon henkilöistä, joille olisi lähetettävä Ristirahvas-lehti.
- ³⁴ Asmo Kallio; Sähköposti, 05.03.2006. Oheissa Vuokkiniemessä olevat siviilit syyskuussa 1943 (ja huoltoväkeä). Marginaaleissa on merkintöjä, että henkilöistä on luonnollisesti valokuvat, mutta niihin ei Sota-arkiston virkailijat osanneet antaa mitään vinkkejä. SA:n tuloluettelot T - 568/79)
- ³⁵ Karjalan Heimo n:o 3-4/2002, s. 51.
- ³⁶ Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 4, s. 1146.
- ³⁷ Kivelä Marjut. Sydämessä Kalevalalainen Kansa, s. 100.
- ³⁸ Jyrinoja Vilho. Akonlahden Arkea ja Juhlaa, s. 18. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Turun Sanomalehti ja Kirjapaino Oy, Turku 1965. 280 sivua.
- ³⁹ Kaukonen Väinö. Kansanrunon Kauko-Karjalaa ja Kalevalan synty, s. 80-81.
- ⁴⁰ Karjalan Heimo n:o 3-4/2002, s. 51.
- ⁴¹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 64.
- ⁴² Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 198.
- ⁴³ Jyrinoja Vilho. Akonlahden Arkea ja Juhlaa, s. 50.
- ⁴⁴ Virtaranta, Helmi 1975: Castrenianumin Toimitteita 12, Vienan runonlaulajia ja tietäjiä, s. 37.
- ⁴⁵ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 64-65.
- ⁴⁶ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 64.
- ⁴⁷ Itä-Karjalan Sotilashallinto, Vienan Piiriesikunta N:o 735 / Valis. / VII. Koskee: Ristirahvas-lehden osoitteita. 21.10.42. 2/TL/MM. Vienan piirin Valistustoimisto lähettää oheisena luettelon henkilöistä, joille olisi lähetettävä Ristirahvas-lehti.
- ⁴⁸ Kallio, Asmo; Sota-arkisto 2.10.44, tulo 5685/??
- ⁴⁹ Asmo Kallio; Sähköposti, 05.03.2006. Oheissa Vuokkiniemessä olevat siviilit syyskuussa 1943 (ja huoltoväkeä). Marginaaleissa on merkintöjä, että henkilöistä on luonnollisesti valokuvat, mutta niihin ei Sota-arkiston virkailijat osanneet antaa mitään vinkkejä. SA:n tuloluettelot T - 568/79)
- ⁵⁰ Kuhmonniemen kirkonkylän Karjalaispakolais nimiluettelo nauttimista avustusta ajalta 16/2-28/2-22
- ⁵¹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 151.
- ⁵² Mervi Naakka Korhonen – Maiju Keynäs. Halpa Hintä Pitkä Mitta, Vienan Karjalainen Laukkukauppa, s. 284. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 491. Rauma. Länsi-Suomen kirjapaino, Rauma 1988. ISBN 951-717-538-8. ISSN 0355-1768. 294 sivua.
- ⁵³ Maiju Keynäs. Laukkukauppa haastattelut.
- ⁵⁴ Maiju Keynäs. Laukkukauppa haastattelut.
- ⁵⁵ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 241-242.
- ⁵⁶ Karjalan Heimo n:o 3-4/1975, s. 66.
- ⁵⁷ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 127.
- ⁵⁸ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ⁵⁹ Mervi Naakka Korhonen – Maiju Keynäs. Halpa Hintä Pitkä Mitta, Vienan Karjalainen Laukkukauppa, s. 283. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 491. Rauma. Länsi-Suomen kirjapaino, Rauma 1988. ISBN 951-717-538-8. ISSN 0355-1768. 294 sivua.
- ⁶⁰ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 241-242. Vammalan Kirjapaino Oy, Vammala 1972. ISBN 951-26-0179-6 (sid). ISBN 951-26-0180-X (nid) . 263 sivua.
- ⁶¹ Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 1, s. XXXIV.
- ⁶² Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 4, s. 1098.
- ⁶³ Virtaranta, Helmi 1975: Castrenianumin Toimitteita 12, Vienan runonlaulajia ja tietäjiä, s 51.
- ⁶⁴ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 121.
- ⁶⁵ Suomeen 1944 siirtyneet vienankarjalaiset: syntymäaika ja –paikka sekä nykyinen osoite.
- ⁶⁶ Suomeen 1944 siirtyneet vienankarjalaiset: syntymäaika ja –paikka sekä nykyinen osoite.
- ⁶⁷ Suomeen 1944 siirtyneet vienankarjalaiset: syntymäaika ja –paikka sekä nykyinen osoite.
- ⁶⁸ Wilmi Jorma 2003; Kuhmon historia s. 503. Otavan Kirjapaino Oy Keuruu 2003.
- ⁶⁹ Sotapäiväkirja: Uhtuan alueen terveystisar 1941-1942 (8310)

-
- ⁷⁰ Itä-Karjalan Sotilashallinto, Vienan Piiriesikunta N:o 735 / Valis. / VII. Koskee: Ristirahvas-lehden osoitteita. 21.10.42. 2/TL/MM. Vienan piirin Valistustoimisto lähettää oheisena luettelon henkilöistä, joille olisi lähetettävä Ristirahvas-lehti.
- ⁷¹ Kallio, Asmo; Sota-arkisto 2.10.44, tulo 5685/??
- ⁷² Asmo Kallio; Sähköposti, 05.03.2006. Ohessa Vuokkiniemessä olevat siviilit syyskuussa 1943 (ja huoltoväkeä). Marginaaleissa on merkintöjä, että henkilöistä on luonnollisesti valokuvat, mutta niihin ei Sota-arkiston virkailijat osanneet antaa mitään vinkkejä. SA:n tuloluettelot T - 568/79)
- ⁷³ Suomeen 1944 siirtyneet vienankarjalaiset: syntymäaika ja -paikka sekä nykyinen osoite.
- ⁷⁴ Atso Haapanen; Viholliset Keskellämme, Desantit Suomessa 1939-1944 s. 309-310. Minerva 2012.
- ⁷⁵ Atso Haapanen; Viholliset Keskellämme, Desantit Suomessa 1939-1944 s. 309-310. Minerva 2012.
- ⁷⁶ Karjalan Heimo n:o 11-12/2006, s. 206; Mirja Mikkilä väitteli metsäteollisuuden vastuusta.
- ⁷⁷ Karjalan Heimo n:o 7-8/1989, s. 134. Olga Auvinen; Lisää nimiä kirjoihin.
- ⁷⁸ Kuhmonniemen kirkonkylän Karjalaispakolais nimiluettelo nauttimista avustusta ajalta 16/2-28/2-22